

váš dopis značky / ze dne

naše značka

datum

vyřizuje / linka

NPS 03798/2021

19.4.2021

Müllerová/230

Věc: **Vyřízení žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb.**

Vážený pane,

dne 7. 4. 2021 Správa Národního parku Šumava přijala Váš dopis s žádostí o poskytnutí informace podle zákona číslo 106/1999 Sb., ve kterém žádáte o poskytnutí informací, které se týkají pozemku č. 251/1 Borová Lada.

Je možné pozemek č. 251/1 ohradit takovým ohradníkem, který neomezí stávající možnost propustnosti krajiny – dřevěný ohradník se třemi pruhy a spodní vynechanou výškou 50 cm? Jaká je doporučená celková výška ohradníku?

- Vzhledem k tomu, že se předmětná plocha nachází v území s trvalým výskytem vlka obecného, je pro ohrazení zemědělských zvířat v této oblasti vyžadováno elektrické ohrazení, které vlk obecný nepřekoná. Jedná se o minimální výšku 140 cm, která bude zakončena fládry. Minimální horizontální vzdálenost mezi elektrickými pruhy ohrazení je 20 cm, přičemž v nejnižší části ohradníku u země je vhodné zvolit vyšší hustotu elektrických drátů při zemi tak, aby bylo zamezeno podhrabání.

Je samozřejmě vhodné použít i speciálně prodávané elektrické sítě určené na ochranu stád před vlky (wolfnet). Tento způsob však omezí prostupnost krajiny.

Jaké byly hlavní důvody při poslední změně zonace Národního parku Šumava pro zařazení pozemku č. 251/1 do zóny C – zóna soustředěné péče o přírodu? Jaké zde byly zjištěné zájmy ochrany přírody a krajiny?

- Pozemek se nalézá v zóně soustředěné péče o přírodu v sousedství Chalupské slatě. Většina pozemku je zařazena do dlouhodobého cíle biodiverzita, část do cíle procesy. Na pozemku se nalézají porosty vlhkých travnatých luk (Z část) s psárkou luční (*Alopecurus pratensis*) a nízkým zastoupením dvouděložných bylin. V S části je pozemek součástí záplavového území, zvyšuje se zamokření i zastoupení bylinných druhů), s porosty degradovaných vlhkých pcháčových luk s dominancí ostřice třeslicovité (*Carex brizoides*) ve V části. Místa pak dále navazují mokřadní společenstva se skřípinou lesní (*Scirpus sylvaticus*). Při okraji podél silnice II/167 se nalézá liniový porost vzrostlých dřevin (především břízy) a v SV části při okraji pozemku pak porost především listnatých dřevin (dominuje bříza (*Betula* sp.), vtroušeně topol osika (*Populus tremula*), smrk ztepilý (*Picea abies*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*)). Sušší vyvýšené části pozemku je vhodné šetrně kosit s cílem zvýšit druhovou pestrost. Vlhké a zamořené části ponechat ladem případně menší úseky nepravidelně ručně kosit. Plochy nejsou z hlediska ochrany přírody vhodné pro pastvu.

Plocha je významná zejména z hlediska ptáčích druhů. Je velmi atraktivní pro brambornička hnědého (*Saxicola rubetra*, §O, silně ustupující druh), dále je zde zaznamenán výskyt chřástala polního (*Crex crex*, §SO, C1), pravidelné hnízdění hýla rudého (*Carpodacus erythrinus* §O, C2) a lindušky luční (*Anthus pratensis*, silně ustupující druh). V těsném sousedství parcely se nachází lokalita s pravidelným výskytem tetřívka obecného (*Tetrao tetrix* §SO).

Pozemek p.č. 251/1 v kú. Borová Lada je významný z hlediska ptáčích druhů chřástal polní (*Crex crex*) a tetřívka obecný (*Tetrao tetrix*), které jsou hlavním předmětem ochrany Ptačí oblasti Šumava, a dalších zvláště chráněných druhů.

Dále je plocha významná z hlediska ochrany na ní navazujících mokřadů včetně na vstupy z okolí citlivé oblasti Chalupské slati. Z toho důvodu je potřeba klást důraz na zachování přirozeného vodního režimu a stará odvodňovací zařízení zrušit či znefunkčnit tak, aby byl vhodným způsobem revitalizován přirozený vodní režim lokálních i navazujících mokřadních ekosystémů.

Pozemek je součástí nivy potoka se záplavovým územím, které poskytuje prostor pro občasné vybřežení potoka a zasakování vody do půdy. To je důležité pro retenci vody v krajině a doplnění zásob podzemní vody a navíc každý prostor umožňující rozliv zmírňuje povodňové vlny níže po toku při extrémních průtocích. Jedná se o důležitý migrační koridor podél potoka. Hodnota aluviálních společenstev podél potoka přirozeně navazuje ve vodním gradientu na cenné rašeliniště.

Plocha představuje důležitou tlumící bariéru mezi klidovou a mimořádně cennou oblastí rašeliniště a intenzivně využívanými plochami a hlučným prostředím obce.

Pozemek p.č. 251/1 obývá pestré lepidopterologické společenstvo zahrnující druhy vedené v Červené knize České republiky (Hejda et al 2017), příležitostně se zde vyskytují i druhy chráněné podle vyhlášky 395/1992 Sb. (ZCHD). Většina druhů jsou přednostně obyvatelé vlhkých pcháčových luk, případně smilkových trávníků (na Šumavě běžné přechody mezi těmito společenstvy) méně často obývají extenzivní kulturní louky. Pro tyto druhy platí, že jsou závislé na extenzivním jednorocím kosení, ideálně praktikovaného mozaikovitou sečí. Z hlediska entomologie se jedná o velmi cennou lokalitu, navíc v těsném sousedství Chalupské slatě. Na zmiňovaný pozemek navazují další pozemky s obdobným charakterem, které dohromady tvoří pestrou druhovou mozaiku.

Zemědělské hospodaření na uvedených pozemcích nikdy nebylo a hlavně do budoucna nesmí být intenzivní, jinak dojde ke ztrátě druhového spektra. Doporučené managementové opatření spočívá v jedné roční seči, posunuté do druhé poloviny srpna. Pozemek se tedy nehodí pro komerční zemědělské využití.

Co se konkrétně na pozemku změnilo v časovém období, kdy ještě pozemek nebyl v zóně soustředěné péče o přírodu a jaké byly hlavní důvody k zařazení pozemku do ÚSES – RBC 663 Chalupská slat'

- Zařazení do zóny soustředěné péče o přírodu proběhlo na základě novely zákona č. 123/2017 Sb., kterým byla novelizována některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. Kritéria pro zařazení tohoto pozemku byl dosavadní stav dotčených biotopů a zároveň výskyt vzácných chráněných druhů – viz výše.

Na území obce Borová Lada a v jeho nejbližším navazujícím okolí byl územní systém ekologické stability vymezený již dříve podle Generelu ÚSES (Škopek, Kavka, Blechová 2001, 2003) koncepčně revidován a upřesněn pro další potřeby územně plánovacích dokumentací (Hájek et al. 2009). Aktualizace byla zpracována v podrobnosti Plánu ÚSES na hranice pozemků, lesnického detailu nebo aktuálních krajinných rozhraní a výhradně podle zásad pilotního projektu ÚSES zpracovaných pro území NP a CHKO Šumava (Hájek et al. 2008).

Do tohoto biokoridoru (nadregionální K 173) bylo na řešeném území již dříve vloženo významné biocentrum regionálních parametrů (RBC) č. 633 Chalupská slat', které leží těsně k severu od obce Borová Lada (aktuálně převažující vegetační typ „T“ – zahrnuje Chalupskou slat' a zamokřené údolí Vydřího potoka, I. zóna NP).

Regionální biocentrum je vymezeno jako významný prvek biologické diversity s těžištěm v Chalupské slati a údolí Vydřího potoka a Teplé Vltavy včetně bezprostředně navazujících pozemků, které tvoří nezbytnou nárazníkovou zónu.

Pozn.

Pro úplnost - výtah z územního plánu, který definuje výše uvedený ÚSES:

Označení a pořadové číslo: RBC 663 Název: Chalupská slat' Rozloha: 319,46ha

Biogeografický význam: RBC - biocentrum regionální; vložené; funkční

Biocentra – regionální, lokální

Hlavní využití - ÚSES – biocentrum

Přípustné využití - současné využití a budoucí využití ploch závazně navržené platnou ÚPD, využití, které zajišťuje přirozenou, druhovou skladbu bioty odpovídající trvalým stanovištním podmínkám, jiné jen pokud nezhorší ekologickou stabilitu. Nesmí dojít ke znemožnění navrhovaného využití nebo zhoršení přírodní funkce současných ploch ÚSES.

Podmíněné využití - nezbytně nutné liniové stavby dopravní a technické, vodohospodářská zařízení, protierozní a protipovodňová opatření, revitalizace toků, ČOV atd., při co nejmenším zásahu do biocentra a narušení jeho funkčnosti.

Nepřípustné využití - změny funkčního využití, které by snižovaly současný stupeň ekologické stability daného území zařazeného do ÚSES (změna druhu pozemku s vyšším stupněm ekologické stability na druh s nižším stupněm ekologické stability, např. z louky na ornou půdu), dále pak změny, které jsou v rozporu s funkcí těchto ploch v ÚSES, jakékoliv změny funkčního využití, které by znemožnily či ohrozily funkčnost biocenter, nebo územní ochranu ploch navrhovaných k začlenění do nich, rušivé činnosti jako je umístování staveb, odvodňování pozemků, těžba nerostných surovin, apod., mimo činnosti přípustné a podmíněné.

Jaké jsou v současné době zjištěné limity využití plochy?

- V částech pozemku ovlivněných předchozím odvodněním je zapotřebí obnovit fungující přírodní vodní režim (zablokovat staré z části funkční odvodňovací zařízení). Je potřeba důsledně chránit mokřadní biotopy, zamezit vjezdu těžké techniky. Území je využíváno některými chráněnými druhy. Z toho důvodu je potřeba dodržet určitý klidový management. Případnou extenzivní seč zde provádět až po 15.8.. Seč provádět vhodnou šetrnou technikou. Z důvodu zajištění pestrosti mikrostanovišť je zapotřebí zajistit trvalou existenci zachovalých struktur včetně balvanů a kamenných struktur. V části, které jsou vylišeny s cílem procesy, je zapotřebí aktivní zásahy minimalizovat tak, aby byly zachovány všechny strukturální prvky (vč. vzrostlých stromů).

Kosení je vhodnou technikou jen v sušších vyvýšených částech ploch. Kosení je pro podporu pestrosti druhů nevhodnější, pastva již mnohem méně. Pokud by na sušších částech měla být prováděna pastva, tak jen velmi omezený počet kusů a přepasení po kratší dobu, rozhodně ne trvalé umístění s vybudovaným zázemím (přístřešky, zimoviště, dokrmování). Podmáčené úseky je nutné ponechat ladem a jen na menší části kosit ručně. Na podmáčených úsecích stejně jako v celém úseku potoční nivy je pastva vysloveně nevhodným způsobem údržby a povede k degradaci přítomných společenstev a biotopů.

Jaké jsou doporučení vhodného způsobu využití zájmového území?

- viz vyjádření výše. Kosení vhodnou technikou jen v sušších vyvýšených částech plochy, po 15. 8.. Podmáčené úseky nechat ladem a jen na části kosit ručně.

Na pozemku se nachází lokalita zvlášť chráněných druhů a dle zjištění z databáze AOPK a DRUSOP bych Vás chtěl požádat o dokumentaci k výskytu brouka *Carabus menetriesi* pacholei včetně kontaktu na konkrétní osobu, která výskyt zdokumentovala. Předpokládám, že dokumentace byla vždy opatřena časovým razítkem, a tak bude možné zodpovědět i další podrobnější dotazy k výskytu. Zajímalo by mě především, zda se jednalo o výskyt nahodilý, nebo opakovaný.

- Nálezová databáze ochrany přírody (NDOP) je spravována Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR). Nález výskytu brouka *Carabus menetriesi* pacholei na tomto pozemku nebyl hlášen žádným z našich zaměstnanců. Správa Národního parku Šumava fyzicky nevlastní ani nedisponuje výše uvedenými odbornými podklady. O jejich zajištění, či poskytnutí informací je zapotřebí kontaktovat AOPK ČR.

Dále bych Vás chtěl poprosit, jestli byste byl tak hodný a poslal mi i dokumentaci k výskytu cévnaté rostliny *Aconitum plicatum* včetně kontaktu na konkrétní osobu, která výskyt zdokumentovala. Zajímalo by mě především, zda se jedná o výskyt každoroční a kdy byl naposled výskyt potvrzen.

- Rostlina *Aconitum plicatum* se v Národním parku Šumava vyskytuje, dokumentaci o výskytu však opět naleznete pouze v nálezové databázi ochrany přírody. Osob, které výskyt rostliny na území Národního parku Šumava zaevidovalo do databáze je mnoho (rostlina se vyskytuje po celém území). Správa Národního parku Šumava fyzicky nevlastní ani nedisponuje výše uvedenými odbornými podklady. O jejich zajištění, či poskytnutí informací je zapotřebí kontaktovat AOPK ČR.

Jaká byla využita metodika při postupu na zjištění stavu území a výskytu zájmů ochrany přírody a krajiny, včetně zjištění výskytu vzácných druhů rostlin a živočichů?

- Správa Národního parku Šumava využívá jak externích pramenů z monitoringů (především NDOP AOPK ČR, BioLib), tak činnosti vlastních odborných pracovníků Správy NP Šumava. Pracovníci Správy NP Šumava aktivně plní NDOP, stejně tak provádějí odborný dohled a monitoring. Systém monitoringu je dlouhodobý a svou strukturou zakotvený v rámci interních dokumentů Správy NP Šumava stejně jako platných pracovních náplní pracovníků Správy NP Šumava. V příloze zasílám vnitřní předpis Správy – směrnici S 46 Systém monitoringu, podle které je postupováno.

Rád bych udržoval pozemek ve stavu trvalého travního porostu za pomoci vhodného managementu jako je mozaikovitá seč a extenzivní pastva – jsou zde nějaké omezení, nebo doporučení? Případně je zde omezené časové období pro seč?

- Kosení je vhodnou technikou jen v sušších vyvýšených částech plochy. Kosení je pro podporu pestrosti druhů nevhodnější, pastva již mnohem méně. Pokud na sušších částech bude probíhat pastva, tak je doporučeno jen s velmi omezeným počtem kusů a přepasením po kratší dobu. Rozhodně není pozemek vhodný pro trvalé umístění stáda s vybudovaným zázemím (přístřešky, zimoviště, dokrmování). Podmáčené úseky je nutné ponechat ladem a jen na menší části kosit ručně. Na podmáčených úsecích je pastva vysloveně nevhodným způsobem údržby a povede k degradaci přítomných společenstev. Vzhledem k citlivým druhům ptáků a motýlů je potřeba termín seče posunout až po 15. 8..

Na pozemku se nachází meliorace v neprůchozím a velmi zanedbaném stavu, je možné vodu odčerpávat volně do plochy travnatého prostoru, abychom zjistili, zda je meliorace pouze zanesená a mohli udělat průzkum v jakém je skutečném stavu?

- Jak již bylo uvedeno ve vyjádření výše, na pozemku je vzhledem k jeho pozici potřeba zajistit přirozený vodní režim a funkční mokřady. Z toho důvodu není žádoucí odčerpání vody a oprava starých odvodňovacích zařízení, ale přesně naopak jejich vyřazení z funkce a zablokování. Obnova přirozeného vodního režimu a fungujících mokřadů je kromě retence vody důležitá také pro potoční koridor a jeho záplavové území. Mimo jiné i jako tlumící zóna vůči zastavěným a využívaným plochám obce a případným průsakům zvýšeného množství živin a dalších látek z těchto ploch do nivy potoka. Správa Národního parku Šumava obnovuje funkční mokřady a vodní režim na území NP již dlouhodobě, příklady těchto opatření na nelesních pozemcích, vlhkých loukách a potočních nivách zahrnuje i aktuálně probíhající projekt Life for Mires (další informace lze nalézt na webu: life.npsumava.cz).

Na pozemku bych rád budoval další opatření pro podporu biodiverzity, např. rozšířil stávající kamenné snosy kamením, které je roztroušeno po celé ploše a jeho sjednocením bude možné plochu snadněji udržovat a sekat. Také ponecháním mrtvého dřeva, ale nerad bych tam ponechal zrovna to, co tam navezl těžkou technikou nějaký místní "traktorista". Máme zmonitorované, že vždy při přejezdu těžkou technikou přes uměle vytvořený náhon dochází k úniku znečišťujících látek do vodního toku a jeho nivy. Proto bych rád u přechodu přes uměle vybudovaný náhon vybudoval nahodilé kamenné zídky, které neomezí stávající možnost propustnosti krajiny, ale zamezí průjezdu těžké techniky. Jaký je Váš názor?

- Jak již bylo uvedeno ve vyjádření k výše uvedeným otázkám, z důvodu zajištění diverzity mikrostanišť je zapotřebí zajistit trvalou existenci zachovalých struktur včetně balvanů a kamenných struktur. Není proto žádoucí balvany přemísťovat a rozšiřovat stávající kamenné snosy. Předchozí sdělení se týká především velkých kamenů s průměrem větším než 1m a kamenů pevně ukotvených v půdě.

Uvažuji zde i o možnostech retence vody a na výše uvedené možnosti obhospodařování by bylo možné získat i dotační prostředky. Je na pozemku vhodné pro podporu retenčních schopností vybudovat drobné tůně a mokřady?

- Hloubení drobných tůň není v dotčeném území vhodným opatřením na obnovu mokřadů a není žádoucí. Obnova tůň má smysl v intenzivně využívané krajině, ze které přírodní mokřady prakticky vymizely. Na území NP je hlavním cílem zlepšit stav nebo zajistit obnovu přírodních mokřadů, které jsou zde přítomny a jejichž správné fungování je hlediska dlouhodobé akumulace vody a retence klíčové. Hlavním opatřením je proto zrušení stávajících odvodňovacích systémů a obnova přírodních toků. Podporu retence vody na dotčeném pozemku dále zajistí vhodná ochrana nivy potoka s umožněním rozlivů.

S pozdravem

Ing. Blanka Müllerová
oddělení kancelář ředitele
Správa Národního parku Šumava

Příloha:
směrnice S 46 Systém monitoringu

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA
1. máje 260, 385 01 Vimperk
Česká republika / Czech Republic
IČO: 00583171, DIČ: CZ00583171
www.npsumava.cz

(1)